

Niet elke RA certificeringsbevoegd

De titel 'basisaccountant' komt er niet, en de titel RA blijft gehandhaafd – maar niet iedere RA zal een certificerende bevoegdheid hebben. Zie daar de belangrijkste aanbevelingen van twee commissies die zich op initiatief van het NIVRA bogen over de toekomst van het accountantsonderwijs.

TEKST ANNEGREET VAN BERGEN | BEELD: MARJA BROUWER

Eind november 2009 verschenen twee rapporten over de toekomst van het accountantsonderwijs. Op het ene rapport staat een vraagteken: 'Basisaccountant?' Het tweede rapport heeft een ronduit fiere naam: 'Een titel van vertrouwen'.

Beide rapporten zijn in één adem gepresenteerd en sluiten nauw bij elkaar aan. Dit is onder andere te danken aan het feit dat Jeroen Buchel namens het NIVRA secretaris van beide commissies was. Bovendien borduurden de twee commissies allebei voort op het rapport 'Toekomst Accountancy Opleidingen' (TAO). In dit twee jaar geleden gepresenteerde TAO-rapport werd betoogd dat de accountantsopleiding meer toekomstgericht moet worden en beter moet aansluiten bij de behoeften van de markt. Ook moet de opleiding voor studenten aantrekkelijker

worden gemaakt, zodat er meer mensen voor het accountantsberoep kiezen en er minder tussentijdse uitstroom is. Op die manier kan het dreigend tekort aan RA's een halt worden toegeeroepen.

TITELVRAGEN

De vraag hoe verder vorm te geven aan deze uitgangspunten, werd in twee delen gesplitst. Ten eerste: Hoe moet de basisopleiding worden ingericht en welke titel krijgen degenen die deze opleiding hebben afgerond? Ten tweede: Hoe ziet de vervolgopleiding eruit en welke consequenties heeft dat voor de titel RA?

Over de eerste vraag boog zich de Commissie Basisaccountant onder voorzitterschap van Willem van Wijngaarden, voormalig voorzitter van het NIVRA. De belangrijkste aanbeveling: Een universitaire master-opleiding blijft de basis

voor de doorstroom naar de opleiding tot RA. "Gezien het hoge niveau van de RA en zijn grote maatschappelijke verantwoordelijkheid, vinden wij het onverantwoord afscheid te nemen van het academisch niveau en dat bijvoorbeeld in te wisselen voor een bachelors of voor een hbo-opleiding", aldus Van Wijngaarden.

MASTER OF SCIENCE

Vervolgens was het de vraag welke naam deze tussenkwalificatie moest krijgen. Het TAO-rapport opteerde voor 'basisaccountant'. De commissie besloot echter deze naam niet over te nemen. Van Wijngaarden: "Wij vinden niet dat er een nieuwe beroepstitel moet komen. Het kost veel tijd en moeite om een nieuwe naam als 'basisaccountant' goed in de markt te zetten. Wij denken dat het verstandiger is de huidige titel van 'master of

Drie jaar stage blijft gehandhaafd

Een stage van **ten minste drie jaar** in het hele opleidingstraject tot RA blijft gehandhaafd. Niet alleen omdat EU-richtlijnen dat vereisen, maar ook omdat de stage belangrijk is voor het opdoen van relevante werkervaring en het ontwikkelen van professionele vaardigheden en gedrag.

De Commissie RA-titel schetst verschillende studiewegen.

De grote overeenkomst is dat de stage wordt opgesplitst in **twee fasen**. Er is een gemeenschappelijk basisdeel van twee jaar voor iedereen. Daarna komt er een specialisatiedeel van één jaar dat aansluit bij de gekozen afstudeervariant.

Daarnaast zijn er verschillende mogelijkheden ten aanzien van het **moment waarop de stage wordt gevolgd**. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld om gedurende twee jaar de masteropleiding in deeltijd te volgen, gecombineerd met een basisstage. Maar ook kunnen studenten er voor kiezen eerst gedurende een jaar voltijds de theoretische masterstudie te volgen, en pas tijdens hun post-nitiële opleiding hun tweejarige basisstage te volgen. Het een jaar durende specialisatiedeel van de stage is steeds het sluitstuk van de opleiding tot RA.

science in accountancy' beter te positioneren. Dat houdt onder andere in dat alle universiteiten deze titel uniform zouden moeten gaan invoeren, want nu zijn er nog verschillende benamingen."

STAGES

Stages moeten ook in de toekomst een belangrijk deel uit blijven maken van het hele opleidingstraject. De commissie pleit voor in totaal een drie jaar durende stage tijdens de opleiding tot RA. Daarnaast vindt de commissie dat in de basisopleiding zowel theoretische als praktische kennis van de audit-

functie aan bod moet komen. "De wet op de RA, maar ook de maatschappij, verwacht dat een RA kennis heeft van de beginselen van de audit. Het kan niet zo zijn dat iemand RA wordt en nog nooit iets met controle heeft gedaan", aldus Van Wijngaarden.

PLURIFORM BEROEP

Hiermee loopt de Commissie Basisaccountant vooruit op het advies van de andere onderwijscommissie, de Commissie RA-titel, die onder voorzitterschap stond van een andere voormalige NIVRA-voorzitter, Piet Hoogendoorn. Deze commissie vindt

dat de opleiding tot RA beter moet aansluiten op de huidige praktijk, waarin slechts een minderheid van de RA's als openbaar accountant werkt.

"Wij gaan uit van een pluriform beroep waarin het werk van registeraccountants zich over een breed terrein uitstrekt, dat steeds verder reikt dan de certificerende functie", aldus Hoogendoorn. "De markt vraagt om specialisten op deelreinen en heeft behoefte aan objectieve, deskundige en betrouwbare adviseurs met functiegerelateerde kennis. Van registeraccountants wordt niet meer verwacht dat zij kunnen optreden als all *inclusive accountant*."

TWEE HOOFDSTROMEN

Daarom bepleit zijn commissie specialisatie in het laatste deel van de opleiding tot RA. Kort gezegd zijn er twee hoofd- ▣

'De consensus is zo groot dat het, na de fusie van NIVRA en NOVAA, eerder een kwestie is van uitrollen van de plannen dan van uitwerken.'

Belangrijkste aanbevelingen

Commissie Basisaccountant

- Universitaire masteropleiding blijft basis voor doorstroom naar RA-opleiding.
- Handhaven en beter positioneren van bestaande titel master of science in accountancy (geen nieuwe beroepstitel 'basisaccountant').
- Stages blijven belangrijk deel van totale opleidingstraject.
- In basisopleiding komt zowel theoretische als praktische kennis van auditfunctie aan bod.

Commissie RA-titel

- Uitgangspunt is pluriform beroep met breed werkteurterrein.
- Specialisatie in laatste deel van RA-opleiding.
- Twee hoofdstromen in specialisatie: assurance (resultierend in certificerende bevoegdheid) en finance, advisory & control.
- Handhaven één overkoepelende RA-titel (lidmaatschapstitel, met bijbehorende verplichtingen).

stromen. Assurance is de eerste. De tweede is finance, advisory & control. Studenten met de ambitie om certificeringbevoegdheid te verwerven volgen de eerste weg, studenten met andere ambi-

Willem van Wijngaarden:
'Het kan niet zo zijn dat iemand RA wordt en nog nooit iets met controle heeft gedaan.'

ties volgen programma's uit de tweede hoofdstroom.

Hoogendoorn: "Met deze brede taakopvatting van de registeraccountant sluiten wij aan bij internationale ontwikkelingen in het vak. Dat moet ook, want accountants zijn in toenemende mate grensoverschrijdend werkzaam."

EÉN RA-TITEL

Anders dan in het TAO-rapport werd bepleit vindt de Commissie RA-titel dat de nieuwe specialismen niet ieder een eigen titel moeten krijgen. Ze blijven wat de commissie betreft allemaal onder de oude, vertrouwde vlag varen. "De RA-titel staat als een huis. Hij wordt alom gewaardeerd en in marketingtermen heeft de RA als *brand* duidelijk toegevoegde waarde. Die verworvenheid willen wij handhaven. Het is alleen maar verwarrend om een rits nieuwe titels te introduceren. Met één overkoepelende RA-titel heeft bovendien niemand het gevoel er maar bij te hangen", zegt Hoogendoorn. "Om de kwaliteit te waarborgen blijft de RA-titel een lidmaatschapstitel. De RA blijft dus vallen onder de regels van de orde, van het NIVRA. De verplichte nascholing blijft gehandhaafd en ook blijft de RA onder het tuchtrecht vallen. Maar niet iedere RA heeft in de toekomst nog een certificerende bevoegdheid."

'GOED GEVALLEN'

Beide commissies waren breed samengesteld en ook op andere manieren zijn de visies van werkgevers, werknemers, grote kantoren, kleine maatschappen, onder-

Piet Hoogendoorn:
'Van registeraccountants wordt niet meer verwacht dat zij kunnen optreden als all inclusive accountant.'

wijnsinstellingen, young professionals etc. in de rapporten verwerkt. "De reacties varieerden van heel instemmend tot redelijk instemmend. Zelfs op het laatste moment hebben we aanpassingen gedaan om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren", zegt Van Wijngaarden. "Het advies is dan ook heel goed gevallen. De consensus is zo groot dat het voor de permanente onderwijscommissie, na de fusie van NIVRA en NOVAA, eerder een kwestie is van het uitrollen van de plannen dan van het uitwerken daarvan." Ook Hoogendoorn verwacht dat er na de fusie snel vervolgstappen moeten worden ondernomen. De universiteiten zijn dan aan zet. Maar ook zal met het ministerie van Financiën moeten worden gesproken over de wetsveranderingen die nodig zijn. "De pluriformiteit van de RA-titel zal ook in de wet moeten worden verankerd." □